

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Ședința Senatului Academiei

Pe 17 martie 2015, a avut loc ședința ordinară a Senatului Academiei de Administrare Publică, prezidată de prim-prorectorul Academiei, dl Andrei GROZA, doctor, conferențiar universitar.

Membrii Senatului au examinat și au adoptat hotărârile corespunzătoare asupra chestiunilor de pe ordinea de zi a ședinței: cu privire la Raportul privind totalurile procesului de instruire la studii superioare de masterat, semestrul I, anul de studii 2014 – 2015 (raportor dna Maria STRECHII, doctor, conferențiar universitar, director al Departamentului învățământ superior); Raportul privind autoevaluarea programului de masterat Drept constituțional și drept administrativ (raportor dna Silvia GORIUC, doctor, conferențiar universitar, șef Catedră științe juridice); constituirea Consorțiului pentru organizarea studiilor de doctorat, ciclul III, și unele modificări în componența Colegiului de redacție al revistei „Administrarea Publică” (raportor dl Andrei Groza); Regulamentul privind modul de alegere a rectorului Academiei de Administrare Publică (raportor prorectorul Academiei, dl Aurel SÎMBOTEANU, doctor, conferențiar universitar).

Procesul de instruire la studii superioare de masterat, semestrul I al anului de studii 2014 – 2015 a fost asigurat de 62 de cadre didactice, titulari

și prin cumul: doctori habilitați, profesori și conferențieri universitari, lectori superiori și lectori universitari, scopul fiind de a asigura realizarea calitativă a procesului instructiv-educativ. Programul de studii a inclus masteratul de profesionalizare la șase specializări: Administrarea publică, Drept constituțional și drept administrativ, Management, Relații internaționale, Managementul informațional în administrarea publică și Anticorupție; și la masteratul de cercetare - trei specializări: Teoria și practica administrației publice, Management și Relații internaționale. Frecvența masteranzilor la ore a constituit în mediu pe Academie 77,2 procente. Reușita academică a masteranzilor a constituit 94,6 procente.

După cum a menționat raportorul, masteranzii se încadrează tot mai plenar în activitățile de cercetare, participă cu referate la conferințe, simpozioane, mese rotunde, alte manifestări științifice, abordând în mod inovator probleme ale contemporaneității și

promovând politicile sociale ale statului, fiind susținuți literalmente de către catedre. În acest sens, poate fi menționată Catedra științe administrative, care a organizat și a desfășurat, în premieră, pe 27 februarie curent, o conferință științifico-practică internațională „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice”, printre participanții căreia s-au numărat profesori, conferențieri universitari, lectori universitari doctoranzi, masteranzi

de la Academia de Administrare Publică, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Tehnică a Moldovei, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Universitatea de Stat „B. P. Hajdeu” din Cahul, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, Universitatea de Stat din Comrat, Universitatea de Studii Europene din Moldova, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Institutul de Cercetări Juridice și Politice al Academiei de Științe a Moldovei, de la autorități publice centrale, precum și de la instituții de profil din România, Polonia și Ucraina. De remarcă, în acest context, și faptul că masteranzii efectuează cercetările științifice, bazându-se, în mare parte, pe activitatea practică de la locurile lor de muncă, în acest plan fiind elaborate și temele tezelor de master.

În perioada de referință au fost, de asemenea, desfășurate 60 de ore cu acces public. Dna M. Strechii a prezentat ample informații privind realizarea efectivului de

(Continuare în pag. 3)

SUMAR

Ședința Senatului Academiei.....	1, 3
Oficial.....	2
Dezvoltare profesională.....	4
Administrația publică centrală.....	5
Reforma administrativ-teritorială.....	6-7
Reforma de descentralizare.....	8
Noutăți editoriale.....	9
În lumea științei și a tehnicii.....	10
Dura lex, sed lex.....	11
Diverse.....	12

Președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti, a avut la Reședința de stat o întrevedere cu domnul Angel Tâlvăr, ministru delegat pentru relațiile cu românii de peste hotare din cadrul Ministerului Afacerilor Externe al României. Discuțiile au vizat amplificarea cooperării în toate domeniile în virtutea

Întrevedere Nicolae Timofti - Angel Tâlvăr

comunității de limbă, istorie, cultură și tradiții dintre Republica Moldova și România.

Șeful statului a salutat intensificarea în ultimii ani a dialogului bilateral, în spiritul unei relații speciale dintre cele două state, subliniind că România este principalul susținător al parcursului european al Republicii Moldova.

Președintele Nicolae Timofti i-a mulțumit oficialului român pentru sprijinul financiar și logistic acordat de autoritățile de la București pentru realizarea în țara noastră

tră a numeroase proiecte de modernizare a infrastructurii, educaționale și culturale.

Ministrul delegat pentru relațiile cu românii de peste hotare, Angel Tâlvăr, a reiterat suportul autorităților de la București pentru demersul de integrare europeană a Republicii Moldova.

Domnul Angel Tâlvăr l-a informat pe șeful statului despre angajamentul părții române de facilitare a schimburilor academice și de oferire a unor programe culturale și educaționale, de

instruire și formare profesională. Pe agenda ministrului se află, de asemenea, semnarea unui nou protocol de colaborare dintre cele două Minister ale Educației.

Ministrul delegat pentru relațiile cu românii de peste hotare a declarat că o prioritate reprezintă completarea fondului de carte românească al bibliotecilor, precum și dezvoltarea și consolidarea mass-media de limba română în Republica Moldova.

România va susține recunoașterea perspectivei clare europene a Republicii Moldova în cadrul Summitului Parteneriatului Estic de la Riga. Declarația a fost făcută de Ministrul afacerilor externe al României, Bogdan Aurescu, la întrevederea cu Președintele Parlamentului Republicii Moldova, Andrian Candu, aflat în vizită oficială la București.

România – susținătoare activă a cursului european al Republicii Moldova

Bogdan Aurescu a menționat că R. Moldova va prezenta în cadrul Summitului de la Riga un bilanț al rezultatelor înregistrate în procesul de implementare a Acordului de Asociere. "Este nevoie ca autoritățile de la Chișinău să arate aceiași determinare în implementarea reformelor și de înregistrarea de noi progrese, în primul rând, în ceea ce privește aplicarea riguroasă a Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, astfel încât Republica Moldova să-și conserve statutul avansat în

cadrul Parteneriatului Estic", a precizat ministrul afacerilor externe al României.

Andrian Candu a reiterat în cadrul discuțiilor angajamentul autorităților de la Chișinău de a continua implementarea reformelor pentru apropierea Republicii Moldova de UE și de a dinamiza relațiile cu România în diferite domenii de interes comun.

În prima zi a vizitei la București, Președintele Parlamentului Andrian Candu a avut o întrevedere și cu Pre-

ședintele Senatului României, Călin Popescu-Tăriceanu.

Andrian Candu a mulțumit autorităților române pentru sprijinul constant oferit Republicii Moldova în procesul de integrare europeană. În context, Președintele Parlamentului a solicitat sprijinul României de a transmite partenerilor europeni mesajul clar al Republicii Moldova pentru continuarea parcursului european și de accelerare a procesului de ratificare a Acordului de Asociere de către toate statele UE.

Primul-ministru Chiril Gaburici a avut o întrevedere cu Directorul pentru Vecinătatea Estică a Comisiei Europene, Gerhard Schumann-Hitzler, aflat într-o vizită oficială la Chișinău. În cadrul întrevederii s-au discutat detaliile unui nou program de asistență oferit Republicii

A fost semnat Acordul ENPARD

Moldova din partea Uniunii Europene, după care cei doi oficiali au semnat Acordul de Finanțare în domeniul Agriculturii și Dezvoltării Rurale – ENPARD. Premierul a menționat, după ceremonia de semnare a Acordului, că valoarea totală a Programului ENPARD este de 64 milioane de euro, dintre care 53 milioane de euro reprezintă suportul bugetar direct, care vor fi oferite în trei tranșe, până în 2018, și vine să susțină eforturile Guvernului în

implementarea politicilor în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale.

„Accesul la fondurile ENPARD înseamnă bani pentru creșterea investițiilor în modernizarea sectorului agricol, dezvoltarea sistemelor educaționale în sate, vânzări mai mari pentru fermieri pe piețele interne și externe. Un moment important este că la acești bani vor avea acces toți agenții economici înregistrați oficial în Republica Moldova, inclusiv cei din

stânga Nistrului”, a declarat Prim-ministrul.

La rândul său, Gerhard Schumann-Hitzler a confirmat angajamentul Uniunii Europene pentru sprijinirea proiectelor de dezvoltare și modernizare a Republicii Moldova, inclusiv în dezvoltarea agriculturii și zonelor rurale. Programul ENPARD a fost lansat în martie 2011 ca instrument de susținere din partea Uniunii Europene pentru țările Parteneriatului Estic.

(Sfârșit. Început în pag. 1)

Ședința Senatului Academiei

ore, contingentul și structura contingentului de masteranzi (242 de masteranzi), rezultatele susținerii tezelor de master, rezultatele academice pe specializări ale masteranzilor, proiecte și granturi, s-a referit și la unele probleme existente în procesul de studii.

O vastă activitate științifică desfășoară concomitent cu realizarea procesului de instruire și corpul profesoral-didactic, fiind elaborate 107 lucrări științifice: monografii, îndrumare metodice, comunicări la conferințe, articole în reviste de specialitate.

Pentru realizarea integrală a Planului de învățământ prevăzut pentru anul academic 2014 – 2015 au fost trasate sarcini majore, precum ar fi implementarea unui mana-

conformitate cu standardele europene și internaționale.

Senatul a aprobat Raportul de autoevaluare a programului de masterat Drept constituțional și drept administrativ, pentru perioada 2010 – 2014, în scopul evaluării acestui program în conformitate cu prevederile Codului Educației Republicii Moldova. Prezentul Raport se înaintea spre evaluare Agenției Estoniene a Calității Învățământului Superior (EKKA).

În conformitate cu Regulamentul privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III, adoptat prin Hotărâre de Guvern, în toate instituțiile de învățământ superior se creează Școli doctorale. În această ordine de idei,

adoptată de membrii Senatului.

Regulamentul privind modul de alegere a rectorului Academiei de Administrare Publică a fost elaborat în conformitate cu prevederile noului Cod al educației. Dl A. Simboteanu a menționat că în conformitate cu Regulamentul-cadru rectorii instituțiilor de învățământ superior sunt aleși, pentru un mandat de 5 ani, de către adunarea generală a cadrelor didactice și științifice titulare și a reprezentanților studenților din senat și din consiliile facultăților, cu votul majorității. În postul de rector pot fi aleși candidații care dețin titluri științifice sau științifice didactice și au experiență de cel puțin 5 ani în învățământul superior și cercetare.

Actul normativ prevede ca la scrutin să fie înscrși, cel puțin, doi candidați. Alegerile sunt organizate de Consiliul de dezvoltare strategică al Academiei de Administrare Publică. Au fost enunțate și alte prevederi ale Regulamentului-cadru de alegere a

rectorului, asupra căruia s-au pronunțat dnii Tudor DELIU, lector superior universitar, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, Ion DULSCHII, doctor, conferențiar universitar, șef Catedră științe administrative, care au propus mai multe modificări pentru îmbunătățirea documentului.

Modificările în componența Colegiului redacțional al revistei „Administrarea Publică” au fost operate în legătură cu numirea dlui Oleg BALAN, în funcția de ministru al afacerilor interne al Republicii Moldova, menținându-i-se calitatea de membru al Colegiului redacțional al revistei „Administrarea Publică”. Conform Statutului revistei, funcția de redactor-șef al revistei este preluată de prim-prorectorul Academiei, dl Andrei Groza. S-a hotărât, de asemenea, ca funcția de redactor-șef-adjunct să fie deținută de prorectorul Academiei, Aurel Simboteanu.

Ion AXENTI

gement al calității procesului educațional în cadrul Academiei, dezvoltarea și amplificarea relațiilor de colaborare cu APC și APL, intensificarea activității științifice, alte activități care să amplifice perfecționarea procesului de studii în

dl A. Groza a prezentat informația cu privire la constituirea Consorțiului în comun cu Academia de Studii Economice a Moldovei și Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”, această chestiune fiind

În atenția organelor administrației publice locale

Summitul Municipalităților Inteligente

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene (MAEIE) al R. Moldova vine cu un mesaj de informare privind desfășurarea Târgului Internațional „Balkan Commerce Fair”, preconizat în perioada 13-16 mai 2015, la Bursa, Republica Turcia.

În cadrul acestui forum, în perioada 14-15 mai curent, la Bursa se va desfășura și al „II Summit al Municipalități-

lor Inteligente”, organizat de Uniunea Municipalităților din regiunea mării Marmara. În cadrul Summit-ului vor participa cca 1.000 de primari și responsabili de achiziții municipale din toate orașele din Turcia, 12 țări din Balcani, Europa și Asia.

Evenimentele menționate se vor desfășura în orașul Bursa, care este al 4 cel mai mare

oraș din Turcia (populația de circa 2.1 mln de oameni), cu o zonă industrială și comercială foarte dezvoltată. De asemenea, provincia Bursa este atrasă de un flux mare de turiști, deoarece este situată pe malul mării Marmara și dispune de cel mai înalt munte din partea de vest al Turciei „Uludag”, cu o infrastructură dezvoltată pentru sporturile de iarnă.

În contextul celor expuse, reieșind din relevanța și actualitatea proiectelor ce țin de dezvoltarea infrastructurii în RM, propunem participarea și/sau vizitarea Târgului și Summit-ului menționat, în perioada 13-16 mai curent, a reprezentanților Autorităților Publice Locale.

Informații suplimentare cu privire la evenimentele menționate pot fi găsite accesând linkul: <www.balcanticaretfu-ari.com> și **Direcția generală cooperare bilaterală a MAEIE.**

Reîntâlnire cu Academia

Se încheia încă un curs de dezvoltare a măiestriei profesionale din cadrul Academiei pentru personalul cu funcții de conducere din cadrul autorităților administrației publice centrale cu genericul „Dezvoltarea abilităților de executare a atribuțiilor de serviciu”, când a pășit pragul redacției noastre dl Petru AVASILOAE, șef Direcție politici de piață a sectorului vitivinicol a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, pentru a-și împărtăși unele impresii despre instituție și instruire.

Am ținut numaidecât să intru pe la redacție, fiindcă aceste cursuri nu numai că mi-au îmbogățit bagajul de cunoștințe și mi-au dezvoltat abilitățile în ceea ce privește executarea atribuțiilor de serviciu, dar mi-au oferit posibilitatea de a mă reîntâlni cu Academia. Am revenit la Academia după mai bine de două decenii. Răstimp, în care Academia a devenit pentru mine de nerecunoscut. Atunci, prin 1994, am fost aici la primele cursuri de instruire, fiind în calitatea mea de președinte al Comitetului executiv raional Drochia.

Acum am pășit cu o deosebită plăcere pragul Academiei, care m-a impresionat până la culme. Sălile de studii bine amenajate și dotate cu calculatoare și altă tehnică modernă, holurile cu inscripții valoroase din moștenirea savantă a personalităților notorii din lumea științei și culturii

Petru AVASILOAE,
șef Direcție politici de
pieță a sectorului
vitivinicol, MAIA

din întreaga lume te predispun la noi orizonturi ale cunoștințelor.

Am și eu o anumită practică de lucru în administrația publică, dar m-am bucurat mult când am fost informat că voi merge la Academie pentru instruire, fiindcă este nevoie de o îmbogățire continuă a

cunoștințelor, de perfecționare a abilităților profesionale, în acest caz, a abilităților de executare a atribuțiilor de serviciu. Foarte interesantă a fost prelegerea dlui Mihail Șleahțișchi, consilier al Președintelui Republicii Moldova, care s-a referit la abilitățile necesare funcționarului public în comunicarea neconflictuală în autoritățile publice, la metode de comunicare eficientă cu beneficiarii, cu cetățenii dificili. De un real folos pentru fiecare dintre noi a fost cursul privind integritatea funcționarului public, etica și conflictul de interese, declararea intereselor personale: modul de completare, termenele de depunere, răspunderea pentru nedeclararea intereselor personale, ținut de Anatolie Donciu, președintele Comisiei Naționale de Integritate. La fel m-aș referi la prelegerile ținute de dna Tamara Gheor-

ghiță, șef Direcția reforma administrației publice centrale, Cancelaria de Stat a Republicii Moldova, de alți profesori titulari și netitulari de la Academie.

Făcând unele concluzii, voi spune că programele sunt bine gândite, metodele de instruire sunt destul de eficiente pentru diseminarea cunoștințelor, armonizarea lor teoretică și practică. Avem și unele propuneri. Ar fi bine de programat cursuri pentru funcționarii publici din autoritățile administrației publice centrale, implicați în elaborarea proiectelor de lege pentru a se face o analiză a impactului de reglementare a noii legislații. Poate că ar fi bine de organizat cursuri pentru funcționari din anumite ministere, căci fiecare minister are politicile sale, atribuțiile sale, care să corespundă politicilor statului, în ansamblu.

Ne-am dori să ni se ofere posibilități de a frecventa și în continuare cursuri de dezvoltare a măiestriei profesionale, fiindcă este un avantaj pentru noi, funcționarii publici de toate nivelurile, pentru administrația publică, dar și pentru întreaga țară.

Debutanți... Stare, desigur, emotivă, dar pentru funcționarii publici e și una de mare răspundere. Or, cele 80 de ore care au fost destinate funcționarilor publici debutanți din cadrul autorităților administrației publice centrale, potrivit programei de instruire „Integrarea profesională în funcția publică”, oferit de Academia de Administrare Publică, au fost nu doar binevenite, ci oportune, programul lansând platforme largi de inițiere mai profundă în dezvoltarea abilităților, competențelor și aptitudinilor profesionale – și toate în perspectiva formării unei personalități integre a funcționarului public.

Principiul de selectare într-o slujbă, cel de integritate, inteligență și energie, cu-

Atitudine conformă legii, dar și creativă

noscut în literatura de specialitate, în cadrul funcției publice face să prevaleze calitatea integritate. Diversitatea de teme și subiecte luate în dezbatere, pregătirea de nivel înalt a formatorilor, condițiile de audiere a cursului, suportul tehnic și tehnologic a favorizat o percepere mai coerentă a politicii statului pe plan intern și extern, dar și a sarcinilor și atribuțiilor ce revin angajaților într-o autoritate publică. Temele abordate - Organizarea și funcționarea sistemului administrației publice; Sistemul de relații în administrația publică; Cadrul normativ de reglementare a activității funcționarului public; Abilități de comunicare;

Dumitru MĂMĂLIȚĂ,
șef Serviciul de presă
al Inspectoratului Fiscal
Principal de Stat

Procese integraționiste europene; Conduita și conflictul de interese; Managementul conflictelor cu cetățenii dificili - reflectă întocmai materia de gestiune a treburilor publice, sunt un fel de

chintesență în instruirea profesională și aduc mai multă lumină în conștiința fiecărui funcționar public, dar servind și ca ghid de conduită profesională și morală. Principii și norme de conduită a funcționarului public, considerațiuni generale privind integritatea funcționarului public întregesc cununa de elemente constitutive ale unei personalități din autoritatea publică.

Pe perioada 09-20 martie am înșușit multe lucruri folositoare, fiecare audient dând dovadă de responsabilitate și afișându-și dorința de a îmbrățișa în continuare o atitudine conformă legii, dar și creativă.

Probleme ale administrației publice locale discutate cu oficiali ai Consiliului Europei

OSituația actuală în domeniul administrației publice locale, implementarea Strategiei Naționale de Descentralizare, necesitatea consolidării capacităților instituționale ale primăriilor și consiliilor alese, reforma finanțelor publice locale și perspectivele de dezvoltare a relațiilor de colaborare cu instituțiile europene, au constituit subiectele discutate în cadrul întâlnirii de lucru a Secretarului general-adjunct al Guvernului, Sergiu Ceauș, cu oficiali ai Consiliului Europei, dl Alfonso Zardi, șeful Departamentului Instituții Democratice și Guvernare, Direcția Generală Democrație al CoE și Jose Luis Herrero, șeful Oficiului Consiliului Europei în R. Moldova, precum și experți

locali în domeniul autonomiei locale și descentralizării. La întâlnire a fost prezent și Consilierul Primului-Ministru în domeniul APL, dl Iurie Chiorescu.

Domnul ZARDI a reiterat disponibilitatea echipei Consiliului Europei de a acorda

suport și expertiza necesară Guvernului R. Moldova pentru ajustarea cadrului legal aferent activității APL la prevederile Cartei Europene a Autonomiei Locale, pentru realizarea în practică a Recomandărilor Congresului Puterilor Locale și Regionale al

CoE și sprijinirea autorităților moldovenești în îndeplinirea principalelor obiective ale reformei de descentralizare.

De asemenea, în cadrul discuției au fost abordate subiecte privind eventuala reformă administrativ-teritorială și factorul determinant politic pentru realizarea acestui obiectiv - necesitatea constituirii unei platforme eficiente de comunicare cu autoritățile UTA Găgăuzia și perfecționarea cadrului legal existent pentru autonomie.

În context, S. Ceauș și Iu. Chiorescu au reconfirmat angajamentul pentru preluarea celor mai bune standarde de guvernare locală și practicile europene de succes privind prestarea serviciilor publice.

Comunicarea – factor prioritar al strategiei de descentralizare

Întâlnirile cu partenerii de dezvoltare, care susțin eforturile Guvernului R. Moldova în cadrul reformei de descentralizare și contribuie la îmbunătățirea calității serviciilor publice prestate de primăriile și consiliile locale, au devenit activități prioritare ale Cămarilor de Stat pentru consolidarea autorităților publice locale.

Recent, Secretarul general-adjunct al Cămarilor, Sergiu Ceauș a avut o întâlnire cu echipa Programului Comun de Dezvoltare Integrată în cadrul căreia au fost abordate subiecte referitor la implementarea Strategiei Naționale de Descentralizare, evaluarea etapelor parcurse, necesitatea monitorizării rezultatelor noului sistem al finanțelor publice locale și necesitatea extinderii bunelor practici privind cooperarea intercomunitară.

Deoarece cooperarea intercomunitară este un instrument important în sprijinirea procesului de descentralizare, iar PCDLI a contribuit la dezvoltarea cadrului legislativ și de reglementare pe segmentul dat, dl S. Ceauș a reiterat importanța consolidării în continuare a capacităților locale și implementarea unei game mai largi de servicii publice bazate pe cooperare.

La rândul său, Mihail Roșcovan, coordonator PCDLI a menționat că au fost analizate rezultatele obținute de primăriile care au beneficiat de asistență în cadrul PCDLI și discutate mai multe propuneri de îmbunătățire a comunicării cu toți partenerii din domeniul administrare publică locală.

La ședința comună cu partenerii din cadrul Proiectului USAID de Susținere a

Autorităților Locale din Moldova, dl Scott Johnson, director LGSP, a enumerat mai multe realizări ale echipei sale, ce țin de efectuarea analizelor diagnostice ale activității întreprinderilor municipale pe servicii de aprovizionare cu apă și canalizare, managementului deșeurilor solide și iluminatului stradal; elaborarea planurilor de îmbunătățire a serviciilor publice; planurilor strategice; planurilor locale de eficiență energetică; donații pentru orașele partenere a echipamentului specializat; activități de instruire și consolidare a capacităților funcționarilor APL.

Secretarul general-adjunct, rezumând aceste întreveneri, a menționat importanța cor-elării și coordonării eforturilor echipelor Cămarilor de Stat și a proiectelor destinate administrației publice locale. Din această perspectivă, pe parcurs vor fi examinate mai multe propuneri și se va promova o comunicare mai eficientă cu toți partenerii de dezvoltare.

Vitalie NICA

Alegerile locale și reforma administrativ-teritorială

Anul 2015 este anul următoarelor alegeri locale. Actuala campanie electorală se anunță a fi una neordinară, deoarece se pune tranșant problema amânării termenului alegerilor pentru a fi implementată reforma administrativ-teritorială.

La această temă am solicitat opinia dlui Mihail ROȘCOVAN, expert în administrația publică locală.

Reorganizarea administrativ-teritorială este parte componentă a Strategiei naționale de descentralizare și poate fi implementată numai înainte de alegerile locale pentru că mandatul noilor primari și consilieri locali nu poate fi întrerupt. De aceea, acum pentru Republica Moldova este cel mai bun moment pentru implementarea reformei. Dacă nu o facem acum, înseamnă că încă pentru 4 ani renunțăm la această reformă și descentralizarea nu va avansa pentru că o să continuăm să cheltuim bani pe întreținerea autorităților publice locale, dar nu pe dezvoltarea serviciilor de care are nevoie populația.

Voi explica aceasta prin aceea, că Strategia de descentralizare are 7 obiective strategice, iar printre acestea se numără și consolidarea capacităților administrative ale autorităților publice locale (APL). Dacă activitățile privind clarificarea competențelor și descentralizarea financiară au început a fi implementate, problema reorganizării administrativ-teritoriale rămâne încă deschisă, pentru că nu s-a stabilit cum și când se va face această reformă.

Actuala structură este extrem de fragmentată, iar 80% din primării nu-și pot acoperi nici costurile administrative.

În Strategia națională de descentralizare este menționat că structura administrativ teritorială actuală – cu 889 de APL de nivelul întâi (orașe, sate și comune) și 35

Mihail ROȘCOVAN,
expert în administrația
publică locală

de APL de nivelul doi (raioane și municipii) – reprezintă un sistem extrem de fragmentat pentru o țară cu o populație de 3,4 milioane de oameni. Deși legea privind organizarea administrativ-teritorială stabilește un număr minim necesar de locuitori de 1500 de persoane pentru o unitate administrativ-teritorială, peste o treime din unitățile locale au mai puțin de aceasta normă. Numărul mic al populației limitează resursele financiare și capacitatea administrativă a APL de a îndeplini responsabilitățile. Majoritatea autorităților publice locale nu au capacități și resurse suficiente pentru a presta servicii și joacă un rol mai mult de reprezentare, în loc de a furniza servicii la nivel local. Consiliile raionale, la rândul lor, sunt structuri intermediare între primării și Guvern. Acestea se ocupă mai mult cu redistribuirea resurselor, decât cu furnizarea serviciilor.

Aș vrea să menționez și faptul, că majoritatea primă-

riilor din Moldova au doar ștampilă, dar nu au capacități și resurse să furnizeze serviciile necesare comunității. Calculule arată că peste 90% din primării cheltuiesc mai mult pentru administrație decât pentru serviciile comunale – cea mai importantă categorie de servicii locale. Pentru 80% din primării cheltuielile administrative sunt mai mari decât veniturile proprii colectate din teritoriu administrat.

Administrațiile raionale din perioada sovietică trebuie să dispară

Soluția pe care o propun, expusă, de altfel, și de alți experți, este trecerea la o nouă structură administrativă și consolidarea administrațiilor publice locale prin comasarea comunităților mici în unități administrativ-teritoriale mari. Aceasta va aduce economii importante, de la reducerea cheltuielilor administrative și realocarea resurselor eliberate pentru furnizarea serviciilor. Astfel, comunitățile mici, fiind parte a unor unități administrativ-teritoriale mari, vor beneficia de servicii de care nu au avut parte în situația actuală din cauza limitărilor financiare sau administrative. Există mai multe opțiuni de reorganizare administrativ-teritorială eficientă din care guvernarea trebuie să aleagă. Cert este că în noua structură nu ar trebui să se regăsească primăriile pentru comunitățile cu o populație sub 1500 persoane și administrațiile raionale actuale existente din perioada sovietică.

Reorganizarea administrativ-teritorială este un subiect sensibil din punct de vedere politic

Trebuie să recunoaștem, că reorganizarea administrativ-teritorială reprezintă un subiect politic dificil. Reducerea esențială a numărului primarilor și consilierilor aleși pe liste partinice, de regulă, aduce atingere interesului de partid. Însă interesul național este ca banii publici să se cheltuiască nu pentru menținerea aparatului de partid, dar pentru furnizarea serviciilor cetățenilor. Guvernul trebuie să găsească o soluție rațională, care va fi, de asemenea, politic acceptabilă. Această reformă are nevoie de pregătire, de o analiză a opțiunilor de reorganizare și a impactului acestora, precum și de o dezbatere publică. Trebuie să fie pregătită o foaie de parcurs a implementării reformei. Este necesară și adoptarea cadrului legal adecvat. De asemenea, va fi benefică și aplicarea unor instrumente financiare stimulatorii pentru promovarea amalgamării, în special, investițiile în infrastructură. În mod ideal, reforma trebuie să aibă loc înainte de următoarele alegeri locale.

Acum în societate sunt inițiate discuții privind amânarea alegerilor locale pentru implementarea reformei și dacă este justificată această amânare. Aș vrea să precizez, în acest context, că, în cazul în care Guvernul are cu adevărat intenția să facă această reformă, atunci este justificată amânarea alegerilor locale, pentru că este o reformă foarte profundă, care necesită timp pentru elaborarea și adoptarea cadrului legal adecvat noii structuri. Dar dacă amânarea se face din alte considerente, atunci nu are rost.

În paginile 7 și 8 vă propunem opinii ale unor primari referitoare la problema abordată.

Alegerile locale și reforma administrativ-teritorială

Ion SÎRBU,
primarul satului Lingura,
raionul Cantemir

Faptul că au fost inițiate discuții privind reforma administrativ-teritorială, este o dovadă că problema există și trebuie abordată reieșind din realitățile existente. Noi, aici la primărie, am discutat la această temă. În primul rând, referitor la numărul optimal de locuitori considerăm că ar fi binevenit de comasat primăriile care nu întrunesc numărul de 1.500 de locuitori și de implementat această reformă până la alegerile locale din acest an.

În același timp, consider că nu este optimal să se organizeze primăriile de nivelul unu de la 5 000 de locuitori, fiindcă ar fi dificil să acorzi servicii populației și să con-

duci aparatul primăriei, în subordinea căreia ar putea fi, să zicem, trei sate cu o populație de circa 1500 de locuitori fiecare, oamenilor, mai ales bătrânilor, le va fi greu să se deplaseze până la primărie pentru ajutorul social sau cu alte probleme.

La părearea noastră, reforma administrativ-teritorială ar trebui să se refere mai mult la administrațiile publice de nivelul doi și ar fi corect ca să fie create regiuni din 2-3 raioane, regiunea să fie formată în dependență de numărul populației. Aici aș mai avea de adăugat că, în activitatea lor, administrațiile publice de nivelul doi nu ne acordă suportul necesar pe care îl așteptăm, în unele cazuri punându-ne chiar piedici. Nu există colaborare, de multe ori ea fiind confundată cu subordonarea. Așa că reforma ar trebui să stabilească și principiile, modalitățile de colaborare a APL de nivelurile I și II ca să fie o conlucrare eficientă, constructivă, de interes comun, într-o binele oamenilor.

Asta așteptăm noi de la organele centrale ale statului.

селения, которые завершают год с долгами, а наша примэрия в 2013 году только на строительство и ремонт социально-культурных объектов потратила более 400 тыс. леев собственных средств, в 2014 году - более 200 тыс. леев.

Укрупнение примэрий приведет к снижению контроля за общественной жизнью села, его социальным развитием, приведет к его упадку, а затем и к деградации. В этом мы неоднократно убеждались на личном опыте.

С 2003 года мы в течении десяти лет восстанавливали Дом культуры, фактически, из руин, мы строили и переоборудовали детский садик, который сейчас посещает около 50 детей и который был закрыт предыдущей примэрией коммуны как неперспективный. Даже само здание примэрии пришлось восстанавливать из полного запустения, так как кто-то потерял ключи и оно было открыто несколько лет.

Сегодня, несмотря на то, что гимназия финансируется за счет районного бюджета, примэрия оказывает помощь в ремонтных работах, в благоустройстве, ежегодно выделяем новогодние подарки, потому что это наши дети. При укрупнении примэрий значительно ухудшится работа по профилактике правонарушений, снизится ее оперативность и соответственно эффективность.

В соответствии с Конституцией Республики Молдова, Законом об административно-территориальном устройстве Республики Молдова предусмотрено

проведение консультаций с гражданами по изменению границ АТЕ.

Если эти консультации проводить на Площади Национального собрания со студентами (тоже население), то результат будет предсказуем, если же проводить с жителями сел, которые предлагается присоединить к более крупному населенному пункту, то ответ однозначно будет отрицательным.

Для получения справки, консультации и т. п. надо добираться, в лучшем случае, 10 км и это при отсутствии транспортной связи, потерять минимум полдня.

Таким образом, при сомнительной финансовой выгоде, укрупнение примэрий приведет к упадку в небольших селах и разрушению их социально-культурной инфраструктуры, создаст массу трудностей для жителей села, ухудшит работу по профилактике правонарушений.

О мнении народа довольно часто заявляют высокопоставленные политики и руководители государства, хотя ни меня, ни моих соседей, ни жителей нашего села, да и других сел никто не спрашивал ни по каким вопросам, но „большинство жителей Молдовы“ поддерживают.

Очень не хотелось бы, чтобы вопрос укрупнения примэрий был бы решен наспех, а главное, чтобы не были уничтожены села Молдовы, их инфраструктура и чтобы во главу угла были поставлены интересы жителей, а не чиновников.

(Continuare în pag. 8)

Михаил ЯМЧУК,
примар села Унгурь,
Окницкого района

Что касается проведения административно-территориальной реформы по укрупнению примэрий, мы - категорически против.

Причины этому могут быть разные. Но, на-

верное, самая главная - это финансовая. И финансовая выгода здесь сомнительна. Трансферты в местный бюджет поступают в расчете на одного жителя и на количество детей в детском садике. Содержание аппарата примэрии осуществляется за счет собственных средств.

Примэрия села Унгурь насчитывает 1.400 человек и все они проживают в селе, на заработки за границу у нас выезжает около 20 человек. На сегодняшний день есть примэрии с большим количеством на-

Cooperare intercomunitară în zona de nord

Șase primării limitrofe - Lipcani, Criva, Drepcăuți, Hlina, Șirăuți și Slobozia Șirăuți - au creat prima întreprindere comunală intercomunitară din zona de nord a țării. Ca rezultat, circa 14.000 de locuitori vor beneficia de servicii comunale de deszăpezire și întreținere a drumurilor, evacuarea deșeurilor și amenajarea gunoiștilor, întreținerea rețelelor electrice, dezvoltarea și mentenanța sistemelor de apeduct etc.

Potrivit fondatorilor, ideea unirii eforturilor acestor primării în vederea soluționării în comun a problemelor locale a fost dictată de realitățile practice. „Este foarte greu și foarte costisitor de organizat întreprinderi comunale în cadrul fiecărei localități, pentru fiecare tip de serviciu, deoarece localitățile sunt mici, iar bugetele locale - modeste”, sunt de părere primarii.

În particular, a fost reorganizată și modernizată întreprinderea de prestare a serviciilor comunale „Comprod-Lipcani” prin oferirea unui grant de 100.000 dolari americani pentru procurarea utilajului și echipamentelor necesare: un tractor multifuncțional, un autovehicul și echipament de specialitate.

Mihail Roșcovan, managerul Programului Comun de

Dezvoltare Locală Integrată, a declarat că în condițiile în care 25% din primăriile din R. Moldova au o populație de până la 1.500 de locuitori, iar peste 80% dintre acestea - de până la 5.000 de locuitori, crearea întreprinderilor intercomunitare este cea mai indicată soluție.

„Experiența europeană demonstrează că crearea unor servicii publice locale în localitățile mai mici de 5000

de locuitori este costisitoare și dificilă. Soluția constă în unirea eforturilor mai multor primării mici pentru a crea și a presta în comun servicii publice de calitate”, a declarat Mihail Roșcovan.

Primarul orașului Lipcani, Eugen Dumenco, a menționat: „Cel mai important factor este capacitatea celor șase comunități de a rezolva cu forțe proprii probleme la nivel local cu costuri reduse de până la 30%.”

În „Comprod-Lipcani” este unul dintre cele 10 proiecte de cooperare intercomunitară implementate în mai multe raioane din Republica Moldova, care transcriu în practică prevederile Strategiei Naționale de Descentralizare a Republicii Moldova.

Tatiana SOLONARI,
consultant relații
cu publicul, PCDLI

Alegerile locale și reforma administrativ-teritorială

(Sfârșit. Început în pag. 7)

În urma implementării Legii privind descentralizarea administrativă, se prevede ca APL-urilor să li se acorde mai multă autonomie locală și financiară, mai multe competențe în activitatea lor de zi cu zi. Un primpas a fost făcut la 01.01.2014, când primăria Iordanovca a trecut la noul sistem de finanțare care ne-a permis să conlucrăm direct cu Ministerul Finanțelor fără intermediarii din Consiliul raional Basarabeasca. Și acest pas a fost unul primordial și binevenit.

Cât privește reforma administrativ-teritorială, noi suntem pentru micșorarea numărului de raioane care sunt prea multe în Republica Moldova, dar să fie păstrate primăriile.

Anatolie MEREANU,
primarul s. Iordanovca,
raionul Basarabeasca

Argumentăm această opinie a noastră prin faptul că viitorul satelor mici este supus unui mare risc și, anume, fluxul mare de emigrare a populației, școli și grădinițe închise, centre de sănătate și case de cultură nefuncționale și, cel mai important, este că serviciile sociale prestate populației nu vor fi de calitate și vor fi îndepărtate de cetățeni.

Un alt argument este și faptul că, dacă vor fi comasate primăriile mici, atunci nu vor mai fi implementate proiecte pentru ele. Bunăoară, în satul nostru în perioada anilor 2011-2014 au fost implementate 6 proiecte: modernizarea sistemului de încălzire la gimnaziul-grădiniță prin instalarea centralei termice pe bază de biomasă, iluminarea stradală, reparația unei porțiuni de drum de acces, construcția și instalarea gardului la cimitirul local, eficientizarea energetică a gimnaziului-grădiniță, cu toate că localitatea noastră numără numai 900 de locuitori.

În următorii ani avem preconizate și alte proiecte, precum ar fi construcția rețelei de canalizare, construcția centrului cultural pentru 100 de locuri, construcția unui te-

ren de minifotbal.

Toate acestea sunt o dovadă că și satele mici se pot dezvolta spre binele oamenilor. Dar prin comasarea primăriilor mici nu se știe cum vor fi administrate treburile în mai multe sate de o singură primărie, de aceea credem că în urma reformei, despre care se vorbește tot mai mult în ultimul timp, vor avea de suferit și de pierdut doar oamenii. Mai mult ca atât, că se dorește înfăptuirea acestei reforme, după cum am înțeles, înaintea alegerilor locale, adică în grabă și, la părerea noastră, va fi una necalitativă.

* * *

Suntem în așteptarea și altor opinii ale conducătorilor organelor administrative locale, de nivelul I și II, la tema reformei administrativ-teritoriale.

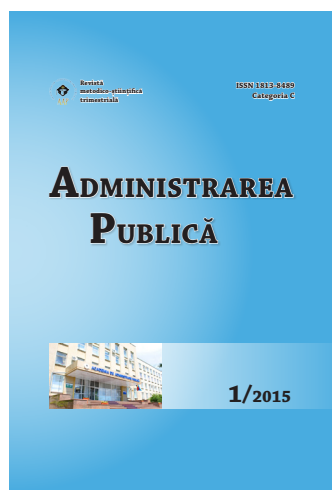

A apărut revista „Administrarea Publică” nr. 1/2015

Recent, a apărut de sub tipar și a fost difuzată abonaților și autorilor revista metodico-științifică „Administrarea Publică” nr. 1/2015, care apare sub auspiciile Academiei de Administrare Publică (AAP) din luna noiembrie 1993.

Prima și principala rubrică „Administrarea publică: teorie și practică” inserează câteva studii și articole, dintre care vom menționa, în primul rând, profunzimea, actualitatea și originalitatea articolului „Procesul decizional din cadrul administrației publice centrale a Republicii Moldova”, semnat de Victor SACA, doctor habilitat, profesor universitar, și Oleg SOLOMON, doctorand, AAP. La acest compartiment mai semnează Tatiana SAVCA, magistrul, lector superior universitar, și Svetlana RAȚĂ, lector superior universitar, ambele de la Academia de Administrare Publică, ele luând în dezbatere astfel de probleme, cum ar fi „Formularea politicilor publice pentru dezvoltarea regională prin prisma abordării integrate” și „Dezvoltarea comunitară durabilă prin prisma cooperării intercomunale”.

Andrei GUȘTIUC, doctor în drept, conferențiar universitar, AAP, și Cristina TÎȘCUL, doctorandă, Institutul de Cercetări Juridice și Politice al Academiei de Științe a Moldovei (ICJP AȘM), inaugurează rubrica „Societatea civilă și statul de drept” cu un demers științific destul de solid și argumentat, „Regimul juridic de reglementare și supraveghere a operațiunilor de creditare în Germania și Italia”. Ei sunt urmați

de Igor TROFIMOV, doctor în drept, conferențiar universitar, AAP, cu unele „Reflecții teoretice privind răspunderea patrimonială în dreptul mediului”. Compartimentul în domeniul dreptului se încheie cu „Considerațiile privind dreptul salariatului la respectul vieții private la locul de muncă”, avându-i ca autori pe Eduard BOIȘTEANU, doctor în drept, conferențiar universitar, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, și pe Nicolae ROMANȘAȘ, doctor în drept, profesor universitar, AAP.

Andrei BLANOVȘCHI, doctor în economie, conferențiar universitar, AAP, vine și în acest număr de revistă la rubrica „Economie și finanțe publice” cu un articol pe cât de original ca temă, pe atât de concludent ca realizare științifică – „Întreprinderea – unitate de bază a economiei naționale”. „Buna funcționare a întreprinderii, menționează Dumnealui, realizarea menirii sale în societate impune existența, în cadrul economiei naționale, a unor condiții economice, juridice, sociale ș. a. adecvate. Întreprinderea nu poate fi privită decât ca o parte a

întregului prin multitudinea realităților prin care ea participă la circuitul economic național”. Norina-Consuela FORNA, doctor, profesor universitar, Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași (România), și Alexandru GRIBINCEA, doctor habilitat în economie, profesor universitar, AAP, susțin această rubrică cu un studiu din domeniul ocrotirii sănătății la nivel regional și global.

Concluziile dumnealor, în acest sens, trebuie să pună serios pe gânduri atât autoritățile locale și centrale, cât și pe fiecare persoană în parte.

Ecaterina BARBĂROȘIE, doctor în economie, conferențiar universitar, AAP, Nadejda NAZAR, doctor în economie, conferențiar universitar, Universitatea Agrară de Stat din Moldova, și Steluța TIGHINEANU, masterandă, AAP, se pronunță la aceeași rubrică asupra problemelor aplicării marketingului în administrația publică din Republica Moldova.

La rubrica „Relații internaționale și integrare europeană” este inserat articolul „Poziția actorilor internaționali în reglementarea conflictului transnistrean la etapa actuală”, semnatari – Gheorghe CĂLDARE, doctor în istorie, conferențiar universitar, AAP, și Corneliu CORMAN, masterand, AAP. „Conflictul transnistrean persistă de mai bine de 24 de ani și reprezintă cea mai gravă problemă pentru securitatea Republicii Moldova... În prezent, specialiștii în domeniu pledează una-

nim pentru soluționarea cât mai urgentă a conflictului de pe Nistru”, afirmă autorii.

La aceeași rubrică sub-scriu, de asemenea, Silvia DULSCH, doctor în istorie, conferențiar universitar, AAP („Introducere în disciplina „Evoluția diplomației internaționale”), și Iurie RICHICINSCHI, doctor în drept, lector superior universitar, AAP („Securitatea: noțiune și conținut”).

Nu lipsește din acest număr de revistă nici tradiționala rubrică „Tribuna tânărilor cercetători”, la care sunt publicate mai multe articole semnate de Nighina AZIZOV, doctorandă, AAP, Liubovi PRODAN-ȘESTACOVA, doctorandă, UTM, Halil SERRAC, doctorand, ULIM, Victoria GOREA, doctorandă, AAP, precum și de reprezentantele Ucrainei vecine – Klaudia DUBICI, doctor în pedagogie, conferențiar universitar, doctorandă la Academia Națională de Administrare Publică pe lângă Președintele Ucrainei, și Svetlana OSIPOVA, doctor în științe politice, conferențiar universitar, doctorandă, Universitatea Pedagogică de Stat din Ucraina de Sud K. D. Ușinski (or. Odessa, Ucraina).

În încheierea acestor notițe, am dori să amintim cititorilor ziarului „Funcționarul Public”, că mai continuă abonarea la ziar și la revista „Administrarea Publică” pentru anul în curs. Îi invităm, de asemenea, pe cei interesați de problemele administrării publice să vină cu articole, studii, exegeze, pentru a fi publicate în revista „Administrarea Publică”, pentru a o face cât mai interesantă și atractivă pentru toți funcționarii publici.

Mihai GHEORGHE

Voucherele Inovaționale - un nou mecanism de modernizare a întreprinderilor din Republica Moldova

Întreprinderile micro, mici și mijlocii din Republica Moldova pot beneficia de noi finanțări pentru activitatea lor, sub forma de **vouchere inovaționale**, introduse, în premieră, pentru Republica Moldova, de către Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic (AITT) în colaborare cu Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM) prin intermediul proiectului internațional Energy.

Primul apel de proiecte, organizat pentru activități în domeniul eficienței energetice și utilizării resurselor regenerabile de energie, a fost deschis pe 10 decembrie 2014, având ca termen limită de depunere a proiectelor 2 martie curent. Per total, au fost depuse 34 de propuneri de proiecte, de către 33 de întreprinderi, înregistrate în Republica Moldova.

Ulterior proiectele au fost expertizate de către un juriu internațional, format din experți din Austria, Olanda, Germania și doi membri din Republica Moldova.

În urma sumării punctajului, au fost selectate 10 proiecte câștigătoare, ce urmează să fie finanțate cu câte 4.000 de euro fiecare.

Proiectele câștigătoare sunt:

- „**Dezvoltarea unui prototip de turbine energoeficiente**”, prezentat de „Goliat Vita” S.R.L.;

- „**Material nou în industria construcțiilor – Termo-Fono-Izolant**”, prezentat de „Produse și Tehnologii Noi” S.R.L.;

- „**Sistem energetic integrat pentru IMM-uri din sectorul agricol**”, autor: G. Ț. „Ygrick-Group”;

- „**Îmbunătățirea eficien-**

- ței energetice a echipamentelor de producere a brichetelor din biomasă**”, înaintat de „Livcom-Trans” S.R.L.;

- „**Optimizarea proiectării eficiente a noilor colecători de încălzire a aerului cu energie solară**”, prezentat de „Energy Solaris” S.R.L.;

- „**Echipament de prognoză pe termen scurt a vitezei vântului în localitățile din Moldova**”, înaintat de către „Val Consulting” S.R.L.;

- „**Fluxul vieții**”, autor: „Naiman Com” S.R.L.;

- „**Polimeri de îmbunătățire a eficienței energetice**”, prezentat de „Moldtehproctec” S.R.L.;

- „**Concentrator de tip Fresnel cu strat subțire de polimer pentru stimularea eficienței celulelor fotovoltaice**”, autor: „Moldtehproctec” S.R.L.;

- „**Soluții inovatoare cu un grad sporit de inteligență pentru consumul eficient al energiei în sistemele de iluminare publică**”, prezentat de S.C. „Consulting, Energie&Comert” S.R.L..

În același timp, comisia de evaluare urmează să se întrunească o dată în plus pentru a decide cel de-al 11-lea câști-

gător, întrucât, în prima etapă de evaluare, două companii au acumulat punctaj egal.

Proiectele câștigătoare urmează a fi implementate timp de 6 luni, ulterior rezultatele acestora vor fi prezentate în cadrul unei conferințe științifice, care se va desfășura la sfârșitul anului.

Pentru implementarea proiectelor câștigătoare, IMM-urile vor colabora cu câte un institut de cercetare, universitate, cercetători independenți sau auditori

producerea unui utilaj nou; sondajele tehnologice și de piață; studiile materialelor și de design; studii privind tehnologii de fabricație; auditurile energetice, precum studii asupra sferelor de activitate ale întreprinderii.

Voucherele inovaționale au ca obiectiv crearea și dezvoltarea contactelor între IMM-uri și instituții de cercetare și sunt caracterizate prin:

- finanțare de la 2.000 la 8.000 de euro;

- aplicantul este un IMM care formează un consorțiu cu una sau mai multe instituții de cercetare;

- inovații la scară mică, necesară companiei aplicante;

- perioada de implementare a proiectelor de până la un an.

Organizat pentru prima dată în Republica Moldova, se poate de considerat că prima etapă a concursului s-a desfășurat cu succes, prezentând interes pentru întreprinderile care activează sau doresc să activeze în domeniul eficienței energetice și utilizării resurselor regenerabile de energie.

Printre participanți, în-deosebi printre câștigători, se regăsesc companii cu experiență vastă în domeniul de cercetare. Acest prim apel de proiecte este unul pilot și în dependență de rezultatele atinse, el va fi dezvoltat și continuat pentru a permite la cât mai multe companii să beneficieze de finanțare pentru proiectele sale inovaționale, importante pentru dezvoltarea unei economii competitive.

Gheorghe RICIU,
coordonator relații cu
publicul AITT,
masterand AAP

„Plătește zero pentru ce ți se cuvine”

O nouă inițiativă de sensibilizare anticorupție este lansată de Centrul Național Anticorupție, Ministerul Tineretului și Sportului și Asociația „PRO Democrația” din România, în parteneriat cu Direcția Generală Anticorupție. Este vorba de Proiectul intitulat „PLĂTEȘTE ZERO PENTRU CE ȚI SE CUVINE”, care se va desfășura în 10 localități din Republica Moldova și România concomitent, în perioada martie-decembrie 2015.

Astfel, în țara noastră au fost identificate 2 orașe-pilot, Chișinău și Cahul, unde în câteva instituții de învățământ vor avea loc sesiuni de informare/seminarii (Chișinău: Colegiul de arte „Alexandru

Plămădeală”, liceele „Spiru Haret”, „Ion Creangă”, „Natalia Dadiani”, „Ginta Latină”, Cahul: Colegiul industrial pedagogic, liceele „Mihai Eminescu” „Ion Creangă”, „Ioan Vodă”).

La finalul perioadei de instruire, elevii vor elabora afișe anticorupție, care ulterior vor fi expuse pe pereții „Labirinturilor Anticorupție”, montate în cele două orașe. Câștigătorii vor reprezenta Moldova în cadrul unui workshop, ce se va desfășura în luna mai, în Hunedoara, România.

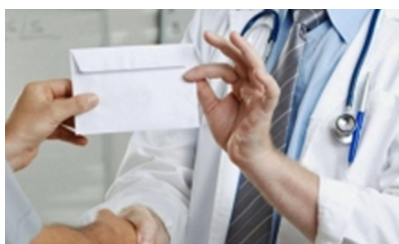
Acțiunea are drept scop creșterea gradului de informare despre fenomenul corupției și consecințele negative asupra societății, precum și încurajarea participării tinerilor în acțiuni de prevenire a faptelor de corupție în Republica Moldova și România.

Proiectul este finanțat de Fundația „Hanns Seidel” pentru România și Republica Moldova și parțial, de Transparency International Moldova.

Extorcere sistematică de bani la spitalul din Drochia

Un șef de secție și un medic traumatolog din cadrul Spitalului raional Drochia sunt cercetați penal pentru corupție de către ofițerii DGT „Nord” a CNA și procurori, fiind bănuți de implicarea în scheme infracționale de extorcere sistematică de bani pentru eliberarea mai multor tipuri de certificate.

În primul caz, potrivit denunțatorului, șeful de Secție, tot el, președinte al Comisiei cu privire la ordinea examinării medicale a conducătorilor de vehicule și a candidaților pentru obținerea permisului de conducere, în comun cu

asistenta medicală, ar fi falsificat și eliberat mai multe adeverințe medicale pentru obținerea permisului de conducere, precum și avize narcologice pentru dreptul de a fi admis la cursuri de șoferi.

În cadrul investigațiilor, s-a stabilit că această schemă ar fi fost aplicată din 2010 până în prezent, când șeful de Secție a fost prins în flagrant și reținut. În cel de-al doilea caz,

tot în comun cu asistenta medicală, medicul traumatolog ar fi extorcat mijloace bănești sub pretextul că ar putea determina membrii Consiliului Teritorial pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă să acorde un grad de invaliditate. Dacă vor fi gă-

siți vinovați, bănuții riscă o pedeapsă cu închisoare de la 2 la 10 ani cu amendă în mărime de la 60.000 la 160.000 lei și/sau cu privarea dreptului de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 10 ani.

Avocat corupt incorigibil

Un avocat din capitală a fost reținut în flagrant delict de către ofițerii CNA și procurorii anticorupție, fiind bănuț de trafic de influență. Potrivit denunțatorului, apărătorul ar fi extorcat 10.000 euro, susținând că ar avea influență asupra unor funcționari din cadrul instituțiilor de drept și că-i poate determina să ia o decizie favorabilă într-un dosar penal.

Bărbatul a fost reținut în momentul în care a primit 10.000 euro, transmiși sub controlul CNA. Pe acest caz a fost inițiată o cauză penală în temeiul art. 326, alin. 2), lit. b)

Cod Penal – traficul de influență. Dacă va fi găsit vinovat, bănuțul riscă o pedeapsă cu amendă în mărime de la 3000 la 4000 unități convenționale sau închisoare de la 2 la 6 ani. Avocatul nu este la prima încălcare a legii. Anul trecut acesta ar mai fi extorcat de la un cetățean 11.000 de euro pentru soluționarea unor dosare.

Mită în cazul insolvabilității unei întreprinderi

Trei persoane au fost reținute de ofițerii CNA și procurori fiind bănuite de trafic de influență și luare de mită. Este vorba despre administratorul insolvabilității unui SRL, un funcționar din cadrul Curții de Apel Chișinău și unul dintre creditorii întreprinderii aflată în insolvabilitate. Potrivit denunțatorului (un alt creditor), primii doi, acționând în complicitate, ar fi pretins de la el 85.000 lei și 500 euro în schimbul depunerii cererii de demisie ca administrator de insolvabilitate, cu numirea altui administrator. Bani urmău să fie împărțiți între funcționarul public, administratorul, care nu-și îndeplinea corespunzător atribuțiile, și unul dintre creditorii. Funcționarul, contra sumei de 500

euro, ar fi avut „misiunea” de a influența decizia judecătoarei Curții de Apel Chișinău în vederea admiterii cererii de demisie.

Urmare a întreprinderii acțiunilor de urmărire penală și a măsurilor speciale de investigație, cei trei bănuți au fost reținuți. Contra bănuților a fost pornită o cauză penală în temeiul art. 326 alin. 2), lit. b) și art. 333 alin. (2), lit. c), d) Cod Penal. Dacă vor fi găsiți vinovați, bănuții riscă o pedeapsă cu amendă în mărime de până la 10 000 unități convenționale sau închisoare de la 2 la 7 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 7 ani.

Eclipsă de soare transmisă on-line prin Telescopul UTM

Pe 20 martie 2015, între orele 10.55 și 13.15 (ora locală), a avut loc un eveniment astronomic inedit, vizibil în Europa, Nordul Africii și al Asiei. Durata cu intensitate maximă a eclipsei a fost de 2 minute și 47 de secunde.

O curiozitate s-a produs în timpul acestei eclipse: banda de trecere a umbrei Lunii este aproape centrată pe Polul Nord. În plus, este chiar ziua echinocțiului de primăvară, fenomen care a avut loc la circa 12 ore după eclipsă. Eclipsa încheindu-se la nivelul polului, Soarele a fost eclipsat în această zonă, în timp ce se afla la orizont. În cea mai mare parte a Europei, în Nordul Africii și în nordul Asiei eclipsa a fost vizibilă ca eclipsă parțială.

În România, la fel și în Republica Moldova, fenomenul a fost vizibil ca eclipsă parțială.

În legătură cu acest fapt, Universitatea Tehnică a Moldovei, prin Telescopul instalat în cadrul Observatorului Astronomic din Parcul Muzeu al Tehnicii în aer liber din campusul Râșcani al UTM, a oferit tuturor doritorilor posibili-

tatea de a urmări derularea acestui fenomen astral de anvergură prin internet. Acesta a fost primul fenomen studiat online prin intermediul Telescopului UTM de la darea acestuia în folosință.

Telescopul de modelul Celestron C14 Edge HD cu montura CGE-PRO a fost procurat cu sprijinul financiar al Ministerului Educației și este conectat la Centrul de Tehnologii Spațiale din campusul universitar Râșcani al UTM.

Telescopul și infrastructura aferentă vor fi utilizate pentru monitorizarea zborului Satelitului Moldovenesc și în scopuri educaționale

pentru studiul fenomenelor astrale, planetelor, Soarelui, Lunii și sateliților Terrei, asigurând posibilitatea predării online a orelor de astronomie.

De menționat că ultima eclipsă de Soare de anvergură în Europa a avut loc în anul 1998, iar următoarea se așteaptă la 12 august

2026.

NOTA BENE. Acum am urmărit o eclipsă parțială, dar sunt și *alte tipuri de eclipse*:

- **Eclipsa totală** - are loc atunci când Soarele este obturat complet de Lună.

Imaginea strălucitoare a

Soarelui este înlocuită timp de câteva minute de silueta întunecată a Lunii.

Totuși, coroana Soarelui, mult mai strălucitoare decât Luna, rămâne vizibilă. Eclipsele totale sunt vizibile doar pe o fâșie îngustă de pe suprafața Pământului.

- **Eclipsa inelară** apare atunci când Soarele și Luna sunt aliniate exact cu Pământul, și diametrul aparent al Lunii este mai mic decât cel al Soarelui. Din Soare se mai vede doar marginea, în formă de inel strălucitor ce înconjoară Luna întunecată.

Eclipsele de Soare inelare sunt un eveniment astronomic rar.

- **Eclipsa hibrid** - este o eclipsă intermediară între o eclipsă de Soare totală și una inelară. În unele puncte de pe Terra poate fi văzută ca fiind totală, iar în altele apare ca fiind inelară.

Și acesta este un tip de eclipsă rar întâlnit.

Rectoratul, comitetul sindical, corpul profesoral-didactic și angajații Academiei de Administrare Publică exprimă sincere și profunde condoleanțe dnei Irina Scorobogatco, redactor în Direcția management personal și relații publice, în legătură cu decesul mamei sale,

Elena MÂNDRU.

Dumnezeu s-o odihnească în pace.

Abonarea 2015

Continuă abonarea pentru anul 2015 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC”, publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.
Costul unui abonament:
3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Ziarul „Funcționarul Public” apare de 2 ori pe lună.
Costul unui abonament:
3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție
Ion AXENTI - secretar responsabil
Vitalie NICA - redactor, designer

A DRESA ANOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.
Ziarul apare de două ori pe lună.
Indice 67919.
Coli de tipar 1,5. Tiraj: 350.
Dat la tipar 31.03.2015

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică